

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Rodziny i Polityki Społecznej

Data posiedzenia: 18 stycznia 2012 r.

Nr posiedzenia: 6

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący komisji senator Mieczysław Augustyn.

- Porządek posiedzenia:**
1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (*druk senacki nr 33, druki sejmowe nr 101, 107 i 107-A*).
 2. Rozpatrzenie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. (*druk senacki nr 21*).
 3. Rozpatrzenie Informacji o skutkach obowiązywania ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 842) (*druk senacki nr 28*).
 4. Informacja Rzecznika Praw Dziecka o skutkach obowiązywania ustawy z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (*druk senacki VII kadencji nr 1370*).
 5. Sprawy różne

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Anna Aksamit, Mieczysław Augustyn, Barbara Borys-Damińska, Alicja Chybicka, Kazimierz Jaworski, Stanisław Kogut, Waldemar Kraska, Jan Filip Libicki, Robert Mamań, Jan Michalski, Andrzej Pająk, Jan Rulewski,
 - zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej:
 - sekretarz stanu Jarosław Duda,
 - dyrektor Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Krystyna Wyrwicka,
 - zastępca dyrektora Departamentu Ubezpieczeń Społecznych Zbigniew Januszek,
 - główny specjalista w Departamencie Ubezpieczeń Społecznych Magdalena Skrzecz,
 - główny specjalista w Departamencie Ubezpieczeń Społecznych Krzysztof Szymański,
 - główny specjalista w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej Marzena Bartosiewicz,
 - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych:
 - naczelnik wydziału w Departamencie Analiz i Nadzoru Elżbieta Rusiniak,
 - specjalista w Departamencie Analiz i Nadzoru Agata Kowalczyk,
 - ekspert w Biurze Prewencji Komendy Głównej Policji Wanda Mende,
 - Ministerstwo Sprawiedliwości:
 - sędzia w Departamencie Praw Człowieka Paweł Jaros,
 - referendarz sądowy w Departamencie Praw Człowieka Anna Wiecha,

- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego:
 - wicedyrektor Biura Świadczeń Alicja Lejk-Kępka,
 - Zakład Ubezpieczeń Społecznych:
 - członkini zarządu ds. świadczeń Elżbieta Łopacińska,
 - wicedyrektor Departamentu Świadczeń Emerytalno-Rentowych Halina Wolińska,
 - Biuro Rzecznika Praw Dziecka:
 - rzecznik praw dziecka Marek Michalak
 - dyrektor generalny Bartosz Sowier,
 - starszy referent Milena Sitarska,
 - referent prawny Larysa Paprotna,
 - Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich:
 - główny specjalista w Zespole Prawa Karnego Krystyna Kupczyńska,
 - Kancelaria Prezydenta RP:
 - zastępczyni dyrektora Biura Prawa i Ustroju Małgorzata Znojek,
 - przedstawicielka NSZZ „Solidarność” Agnieszka Kochańska,
 - Sejm RP:
 - posłanka sprawozdawczyni Janina Okrągły.
- przedstawicielka Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu Bożena Langner

Przebieg posiedzenia:

Ad 1 Ustawę przedstawił sekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Jarosław Duda. W swoim przedłożeniu, opatrzonym klauzulą „pilne”, rząd zaproponował zastąpienie w 2012 r. waloryzacji procentowej świadczeń emerytalno-rentowych waloryzacją kwotową. Projekt ustawy był reakcją na światowy kryzys gospodarczy i problemy finansów publicznych. Wszystkie świadczenia, niezależnie od ich wysokości, mają wzrosnąć od 1 marca 2012 r. o 71 zł. Oznacza to, że świadczeniobiorcy, których wysokość świadczeń nie przekracza 1480 zł miesięcznie zyskają więcej niż przy wypadku zastosowania waloryzacji procentowej. Pozostali świadczeniobiorcy otrzymają mniej niż w wypadku waloryzacji procentowej. Wiceminister Jarosław Duda podkreślił, że intencją rządu było przyjęcie rozwiązania korzystnego przede wszystkim dla najuboższych emerytów i rencistów, a zaproponowany sposób waloryzacji odwołuje się do zasady solidaryzmu społecznego. Wysokość najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy i najniższej emerytury zostanie podwyższona i wyniesie 799,18 zł, i będzie zbliżona do wysokości minimum socjalnego.

Wiceminister pracy wyraził nadzieję, że Trybunał Konstytucyjny podzieli opinię rządu, iż konstytucyjna wartość związana z utrzymaniem równowagi finansów publicznych jest ważną przesłanką wprowadzenia waloryzacji kwotowej.

Informację o pracach Sejmu nad ustawą przedstawiła posłanka sprawozdawczyni Janina Okrągły.

Przedstawicielka Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu zwróciła uwagę na nieścisłości w niektórych przepisach ustawy i przedstawiła propozycję wprowadzenia kilku poprawek o charakterze legislacyjnym.

W trakcie dyskusji senator Jan Rulewski, doceniając propozycję rządu, zwrócił uwagę, że rząd nie powinien rozwiązywać problemów ubóstwa emerytów i rencistów za pomocą ustawy emerytalno-rentowej, a wprowadzając zmiany w systemie podatkowym. Zdaniem senatora, automatyzm przyjętego w ustawie rozwiązania jest niewłaściwy. Zgłosił wniosek, aby świadczenia w 2013 r. waloryzować procentowo i by waloryzacji podlegała wysokość świadczenia przysługującego 29 lutego 2012 r.

Senator Andrzej Pająk poparł sposób waloryzacji zaproponowany w ustawie.

Przewodniczący komisji senator Mieczysław Augustyn zgłosił wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek, podkreślając, że waloryzacja kwotowa jest formą wsparcia najuboższych emerytów i rencistów i w warunkach kryzysu jest racjonalnym rozwiązaniem.

W wyniku głosowania komisja odrzuciła wniosek senatora Jana Rulewskiego (1 głos za, 4

przeciw i 5 głosów wstrzymujących). Poparto natomiast wniosek senatora Mieczysława Augustyna o przyjęcie ustawy bez poprawek (6 głosów za, przy braku głosów przeciw i 5 głosach wstrzymujących się).

Na sprawozdawcę komisji na posiedzeniu Senatu wybrano senatora Mieczysława Augustyna.

Konkluzja: Komisja wnosi o przyjęcie ustawy bez poprawek (*druk senacki nr 33A*).

Ad 2, 3 i 4 Komisja rozpatrzyła łącznie skierowane przez marszałka Senatu sprawozdanie i informacje dotyczące realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w 2010 r. oraz skutków obowiązywania ustawy z 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, które przedstawił sekretarz stanu w ministerstwie pracy Jarosław Duda. Podczas posiedzenia swoją informację o skutkach obowiązywania ustawy z 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przedstawił także rzecznik praw dziecka Marek Michalak.

Zarówno wiceminister Jarosław Duda, jak i rzecznik praw dziecka podkreślali, że uchwalenie ustawy i wprowadzenie bezwzględnego zakazu stosowania kar cielesnych wobec dzieci było słuszne, a obawy które towarzyszyły uchwaleniu tego aktu prawnego okazały się po roku jego obowiązywania nieuzasadnione. Badania zlecone przez Biuro Rzecznika Praw Dziecka potwierdzają zmniejszanie się liczby osób aprobujących bicie jako metodę wychowawczą. Duże kampanie społeczne towarzyszące wprowadzeniu ustawy, a także zakazowi kar cielesnych, sprzyjały budzeniu wrażliwości społecznej w tym zakresie. Działania podejmowane w związku z ustawą sprzyjają pozytywnemu oddziaływaniu na świadomość społeczną zarówno rodziców, jak i innych grup społecznych. Badania wskazują także na wzrost poparcia dla podejmowania przez organy państwa interwencji w sprawach związanych z przemocą, a także wzrost wrażliwości w grupach sąsiedzkich.

Najważniejszymi kwestiami nadal pozostają odizolowanie ofiary od sprawcy, skuteczna pomoc materialna i lokalowa ofiarom przemocy. Podkreślano także potrzebę kontynuowania szkoleń prowadzonych przez zespoły interdyscyplinarne i podnoszenia kwalifikacji przez pracowników socjalnych.

Zdaniem rzecznika praw dziecka, wpływ na wciąż niezadowalającą ocenę funkcjonowania ustawy miały opóźnienia we wprowadzaniu towarzyszących jej aktów wykonawczych i innych przepisów. Procedura tzw. niebieskiej karty związanej z podejmowaniem działań w odpowiedzi na zjawiska przemocy jest niefunkcjonalna, zbyt długa, a dziecko – niesłusznie – traktowane jest jako „ofiara towarzysząca”. Dziecko zaś powinno być traktowane jako ofiara główna przestępstwa.

W opinii rzecznika, przepisy ustawy nie są nadużywane. Konieczne jest stałe monitorowanie jej funkcjonowania i pilne wprowadzenie racjonalnego systemu gromadzenia danych, a także kontynuowanie kampanii społecznych. Potrzebny jest również odrębny akt ustawodawczy o ochronie dzieci przed przemocą.

Według dyrektor Krystyny Wyrwickiej z resortu pracy, brak podmiotowości dziecka w procedurze tzw. niebieskiej karty jest dobrym rozwiązaniem, ponieważ dziecko nie ma zdolności prawnych i powinno być reprezentowane przez swojego opiekuna przedstawiciela prawnego. Ocena tej procedury po roku obowiązywania ustawy jest przedwczesna, ponieważ nie została jeszcze w pełni wdrożona.

Senator Kazimierz Jaworski zarzucił autorom informacji ich niekompletność. Jego zdaniem, w niewielkim stopniu poszerzają one wiedzę o przyczynach przemocy. Senator zaapelował o umiar w ocenie zjawiska przemocy, a także o nieredukowanie go do występowania niemal wyłącznie w rodzinie. Przemoc, według senatora, występuje zdecydowanie w mniejszości rodzin.

O roli samorządu terytorialnego w ograniczaniu i zapobieganiu przemocy w rodzinie mówił senator Andrzej Pająk. Jak podkreślił, samorządy mogłyby odgrywać większą rolę, gdyby nie brak środków, wykwalifikowanych pracowników i lokali na hostele dla ofiar.

Zdaniem senatora Stanisława Koguta, wciąż występuje problem ograniczonych możliwości izolowania ofiar od sprawców przemocy po prawomocnych wyrokach sądowych.

Senator Barbara Borys-Damięcka apelowała o kontynuowanie kampanii społecznych i medialnych na rzecz zmiany postaw wobec przemocy w rodzinie.

Na zakończenie przewodniczący komisji senator Mieczysław Augustyn stwierdził, że dalsze monitorowanie ustawy jest konieczne, a komisja po kolejnym roku jej obowiązywania powinna zapoznać się z informacją rządu na ten temat. Tę opinię podzieli członkowie komisji.

Konkluzja: Komisja po zapoznaniu się ze sprawozdaniem i informacjami nie wniosła do nich uwag.

Ad 5 Komisja jednogłownie zaakceptowała propozycję przewodniczącego, aby powołać byłych senatorów Antoniego Szymańskiego i Władysława Sidorowicza na społecznych ekspertów komisji w zakresie spraw związanych z polityką społeczną i rodziną.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.

Opracowano w BPS, BKS